NECROLOG

† MARIA ILIESCU

Maria Iliescu a murit la Craiova pe 21 ianuarie 2020 la vârsta de 92 de ani. A studiat şi a parcurs o furtunoasă carieră universitară în România comunistă (era de origine socială burgheză, socotită a fi „nesănătoasă"), devenind, în fine, profesor de Romanistică şi Lingvistică generală la Universitatea din Craiova (1972). Părăsind România în 1983, a predat, peregrinând, în Austria (la Innsbruck) şi în mai multe locuri din Elveţia şi mai ales din Germania, unde se stabilise împreună cu soţul ei Vladimir, istoric, şi cu fiica lor. A fost timp de zece ani pofesor de Română la Trento, post pe care a trebuit să-l părăsească din cauza atingerii limitei de vârstă. Avea, este adevărat, 65 de ani. Dar pentru o persoană precum Maria Iliescu (Hatty pentru prieteni) nu era vârsta pensiei! Activitatea ei era oricum altcumva, dar nu terminată. Cu spiritul ei tânăr şi bătăios şi, trebuie să adăugăm, cu extraordinarele ei cunoştinţe şi capacităţi didactice şi organizatorice care o făceau să fie pretutindeni apreciată, a repornit imediat la drum. Din post de suplinitor în post de suplinitor, din congres în congres, şi-a continuat ceea ce am putea numi misiunea (căci asta era pentru ea, o misiune!) de a preda lingvistica generală şi romanică, latina populară, franceza veche şi româna.

Maria Iliescu a scris şi a publicat mai întâi în România, apoi în străinătate, multe cărţi şi încă şi mai multe articole. Pe când era încă în România a publicat, în franceză, la cel mai mare editor internaţional al vremii, Mouton, o operă fundamentală pentru cunoaşterea Italiei lingvistice, *Le frioulan à partir des dialectes parlés en Roumanie*, The Hague, Paris, 1972, ale cărei date provenite din anchete desfăşurate sub egida Academiei cu emigranţi friulani stabiliţi, cu veneţii, în România în prima parte a secolului al XX-lea.

Datorită puternicului ei simţ al colaborării, de multe ori operele la care a lucrat purtau numele unui colaborator, cum este cazul, de pildă, al preţioasei antologii de latină populară *Du latin aux langues romanes : choix de textes traduits et commentés (du IIe siècle avant J.C. jusqu'au Xe siècle après J.C.)*, Wilhelmsfeld, Egert Verlag, 1991, scrisă împreună cu Dan Sluşanschi, sau al volumului *Typologie de la morphologie verbale romane*, împreună cu Louis Mourin, Innsbruck, Institut für Sprachwissenschaft der Universität Innsbruck, 1991.

A deprins de la Alexandru Graur canoanele lingvisticii istorice, dar şi ale primului structuralism, s-a îndreptat apoi spre noi tendinţe ale lingvisticii, mai ales tipologia. Este cu neputinţă conturarea unei imagini asupra producţiei sale ştiinţifice. Până în 1993, 245 de lucrări ale sale apar citate în volumul omagial

SCL, LXXI, 2020, nr. 1, Bucureşti, p. 3–4

BDD-A31111 © 2020 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.169 (2026-11-07 03:00:38 UTC)

dedicat ei, *Verbum Romanicum. Festschrift für Maria Iliescu*, editat de Johannes Kramer şi Guntram. A Plangg, Hamburg, Buske, 1993.

Nu aflu pe internet o biografie a sa, dar o autobiografie a sa, în română, găsim într-o carte frumoasă şi plină de informaţii, *De ce am devenit lingvist? Omagiu Academicianului Marius Sala*, sub îngrijirea Emanuelei Timotin şi a lui Ştefan Colceriu, Bucureşti, Univers Enciclopedic Gold, 2012, p. 169–173. Cititorii, poate nu foarte numeroşi, care ar reuşi să îşi procure această carte şi să parcurgă raportul său autobiografic scris în limba română, îşi vor putea da seama câte greutăţi, mai ales politice şi mai ales în tinereţe, dar nu numai, au însoţit viaţa şi cariera unui om de ştiinţă de o asemenea valoare. O altă autobiografie, în germană de această dată, anterioară (1991) şi diferită de cea deja menţionată, cu titlul *Labor omnia vincit improbus*, se află în *Wege der Sprachwissenschaft. Vierundvierzig autobiographische Berichte*, editat de Hans-Martin Gauger şi Wolfgang Pöckl, p. 118–123 (volumul conţine şi autoportretele altor doi valoroşi lingvişti români, azi dispăruţi, Matilda Caragiu-Marioţeanu şi Marius Sala). În pofida fragilităţii poziţiei sale universitare, a devenit în 2007 Preşedinte al *Société de Linguistique Romane* (până în 2010), prima femeie care a ocupat acest post.

Vreau să amintesc, în sfârşit, generoasa şi neobosita implicare ştiinţifică şi umană în favoarea tinerilor săi elevi şi colegi, români şi din ţările care au găzduit-o. Ştia să fie un ghid şi un prieten. A acoperit de multe ori nevoile tinerilor români, în perioada de strâmtorare din postcomunism, apelând la propriile-i finanţe, care nu erau deloc înfloritoare.

Lorenzo Renzi
Universitatea din Padova

BDD-A31111 © 2020 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.169 (2026-11-07 03:00:38 UTC)